

## Hallituksen talous- ja veropolitiikan suuntaviivat

**Pääministeri Juha Sipilä**

**Vero2017-tapahtuma 14.3.2017**

### **Arvoisat kuulijat!**

Suomessa siirryttiin tällä vaalikaudella strategiseen hallitusohjelmaan. Sen tavoitteet ovat selvät ja niihin pyritään parhain mahdollisin keinoin.

Strategisessa hallitusohjelmassa on keskitytty kestävyysvajetta korjaaviin toimenpiteisiin. Kymmenen miljardin urakka hoidetaan neljän miljardin uudistuksilla, neljän miljardin säästöillä ja kahden miljardin työllisyyttä edistävillä toimilla. Tämä tietysti asettaa raamit hallituksen talouspolitiikalle.

Tavoitteemme on, että hallituskauden aikana työllisyysaste on nostettu 72 prosenttiin. Työllisten määrä on vahvistunut 110 000 henkilöllä. Julkisen talouden osalta tavoitteena on velaksi elämisen loppuminen vuonna 2021.

Tämä toteutuu karkeasti ottaen silloin, kun hallitusohjelman säästö- ja uudistustoimet on tehty ja työllisyysaste saavuttaa tuon tavoitellun 72 prosenttia.

Pitkään jatkuneen heikon talouskehityksen seurauksena julkisen sektorin velka on enemmän kuin kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Velka on kasvanut vuoden 2006 vajaasta 66 miljardista eurosta vuoden 2015 reiluun 133 miljardiin. Velkaa on jokaista suomalaista työllistä kohti 54 000 euroa. Sitä on otettu 10 vuodessa lisää 27 000 tuhatta euroa työllistä kohti. Näin ei voinut enää jatkua.

Talouden käänne on viimeinkin tapahtunut. Talouskasvu lähti viime vuonna kasvuun ”menetetyn vuosikymmenen jälkeen”. Alustavien lukujen mukaan BKT kasvoi viime vuonna 1.6 prosenttia ja pääsimme viimeinkin euroalueen keskimääräiseen kasvuvauhtiin mukaan. Hyviä uutisia on kuulunut eri puolilta Suomea. Yritykset investoivat ja palkkaavat ihmisiä. Maassamme uskalletaan jälleen yrittää. Jopa pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt hiljalleen laskuun.

Luottamus Suomeen on palautunut. Tällä on ollut merkittävä vaikutus kasvun viriämiseen.

Kotitaloudet luottavat nyt työpaikan säilymiseen, yritykset tuotteiden ja palvelujen kysynnän kasvuun. Kotitaloudet uskaltavat kuluttaa ja yritykset investoida koneisiin ja laitteisiin. Tästä syntyy itseään vahvistava hyvä kehä, jonka uskon nostavan meidät ylös apatian tilasta.

Luottamuksen kasvu on edellyttänyt uskottavaa ja ennakoitavaa talouspolitiikkaa. Uskottavuus edellyttää realistista tilannekuvaa ja ymmärrystä tarvittavista toimenpiteistä sekä niiden vaikutuksista. Ennakoitavuus puolestaan sitä, että julkilausutut tavoitteet oikeasti ohjaavat politiikan sisältöjä. Näin toimien talouspolitiikan vaikuttavuus voi olla enemmän kuin yksittäisten päätösten summa.

Hallitus on sitoutunut uudistamaan Suomea. Olemme myös luvanneet, että Suomessa palkitaan ahkeruudesta, työstä ja toimeliaisuudesta. Luottamuksen säilyttämiseksi on pidettävä kiinni uudistamisen ja työllisyyden linjasta.

Neljän miljardin säästöpäätökset on tehty. Niin kuin useaan kertaan olen todennut, olemme sitoutuneet uudelleen kohdentamisiin, rakenteellisiin uudistuksiin ja työllisyystoimiin, ettei uusia leikkauksia tarvita.

Velkaantuminen suhteessa BKT:hen on mahdollista taittaa nykyisillä toimenpiteillä, jos talouskasvu säilyy kohtuullisena. Velaksi elämisen loppuminen vuonna 2021 on paljon kovempi tavoite, mutta vähintäänkin yhtä tärkeä ellei tärkeämpi, koska se määrittää mahdollisuutemme vastata 20-luvun suuriin haasteisiin.

Tämän tavoitteen saavuttamiseen tarvitaan talouskasvun lisäksi vielä uusia työllisyyttä lisääviä toimia. Lisäksi tämä tietysti tarkoittaa myös sitä, että menokurin täytyy olla erittäin tiukka jatkossakin.

Sanoin edellisen kerran vuonna 2014 tältä paikalta, että bruttoveroaste ei saa enää ainakaan nousta. Liian korkea veroaste kiertyy kilpailukykyyn ja sitä kautta myös työllisyysasteeseen. Hallitus linjasikin jo ohjelmassaan, että vaikeasta

taloustilanteesta huolimatta veroja nostamalla Suomea ei saada kuntoon. Bruttoveroasteen nosto ei siis kuulu meidän työkalupakkiimme.

Suomen bruttoveroaste on Euroopan korkeimpia ja se on ollut nousussa finanssikriisin jälkeiset vuodet. Tänä vuonna on kuitenkin tapahtumassa käänne: bruttoveroasteemme kääntyy laskuun. Tämän vuoden veroasteeksi on ennustettu 43,2 %. Se on noin prosenttiyksikön edellisvuotta alhaisempi. Veroasteen laskun taustalla ovat ensisijassa orastava talouskasvu ja kaikkia tuloluokkia koskeneet tuloveron kevennykset.

Avain tasapainoon on yritysten kasvu ja työllisyysasteen nousu. Näiden eteen hallitus tekee kaikkensa.

Hallituksen jo tekemät säästöpäätökset yhdessä 72 prosentin työllisyysasteen ja uudistusohjelman kanssa tasapainottavat julkisen talouden. Hallituksen työllisyysastetavoite on kova, mutta ei mahdoton. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa työllisyysaste liikkuu 75 prosentissa. Pohjanmaalla työllisyysaste on noussut jo noin 75 prosenttiin. Ahvenanmaalla se on melkein 82 prosenttia.

Jos meillä olisi Pohjanmaan työllisyysaste koko maassa, julkinen talous olisi suurin piirtein tasapainossa. Jos meillä olisi Ahvenanmaan työllisyysaste, koko kestävyysvajeemme olisi jo kutakuinkin kunnossa. Ahvenanmaan työllisyysasteella maksaisimme nyt velkaamme pois kovaa vauhtia.

Työllisyysasteen eteen on tehty pitkä lista toimia: kilpailukykysojimus, työllistämisen kynnystä alentavia toimia, kuten koeajan pidentäminen, takaisinottovelvoiteajan lyhentäminen ja määräaikaisten työsopimusten tekemisen helpottaminen jne.

Toimet ovat saaneet osakseen kovaakin kritiikkiä, mutta saimme esimerkiksi eilen hallituksen strategiaistunnossa erittäin positiivisen tilannekatsauksen työttömien aktivointitoimien vaikutuksesta Uudenmaan TE-keskuksen alueella.

**Hyvät kuulijat,**

Hallituksen veropoliittinen linja on kasvun ja työllisyyden vahvistaminen. Veropäätöksillään hallitus on halunnut parantaa yrittämisen ja työnteon edellytyksiä. Tämän vuoden alusta tuli voimaan useita työntekemistä ja yrittämistä edistäviä veromuutoksia:

- Ansiotulojen verotusta kevennettiin peräti runsaalla 500 miljoonalla eurolla. Tämä siis edellisvuoden kevennysten päälle.

Veronkevennys liittyy kiky-sopimukseen, mutta sen taustalla oli myös tahto verorakenteen painopisteen siirtämisestä pois työntekemisen ja työn teettämisen verotuksesta. Ansiotuloverotuksen on oltava kannustavaa. Ansiotuloverotuksen keventämisellä ylläpidetään myös kotitalouksien luottamusta ja kulutusta.

- Hallituksen tekemillä perintö- ja lahjaverotuksen kevennyksillä tavoitellaan yritysten sukupolvenvaihdosten vauhdittamista. On tärkeää, että vastuu perheyriyten toiminnasta voidaan siirtää seuraavalle sukupolvelle ilman kohtuutonta verotaakkaa. Tässä otettiin nyt merkittävä askel oikeaan suuntaan. Suomessa on arvioitu olevan 50 000 perheyriystä, joissa pohditaan sukupolvenvaihdoskysymyksiä. Olen ymmärtänyt, että sukupolvenvaihdokset ovat nyt lähtemässä liikkeelle.

- Yrittäjyyden tukemiseen tähdätään myös yrittäjävähennyksellä ja maksuperusteisella arvonnlisäverotuksella. Nämä tukevat erityisesti pienten yritysten toimintaa. Muutokset ovat pitkään olleet yrittäjien toivelistalla. Nyt ne saatiin tehtyä, tästä on jopa tullut tässä lajissa kovin tuntematonta palautettakin – nimittäin kiitosta.

- Tulolähdejako aiheuttaa jatkuvasti turhia ongelmia erityisesti pidempään toimineille yrityksille. Kun toisen tulolähteen tappio ei ole vähennyskelpoinen toisen tulolähteen voitosta, syntyy liikaverotusta, jota yrittäjän on vaikea ymmärtää ja hyväksyä. Tulolähdejaosta aiheutuu myös hallinnollista taakkaa, koska voitot on laskettava ja raportoitava eri verolakien mukaan.

Hallitus käynnisti syksyllä 2016 lainvalmisteluhankkeen tulolähdejaon poistamiseksi osakeyhtiöiltä tuloverolain ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain osalta. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan ensi vuonna.

Tätäkin muutosta yrittäjät ovat toivoneet jo pitkään ja useat työryhmät ovat sitä myös ehdottaneet. Nyt tämäkin muutos vihdoinkin toteutuu.

Puoliväliriihen tärkein tavoite on löytää keinoja työllisyyden parantamiseen. Tätä varten viime syksynä asetettiin kaksi työryhmää: yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä ja kannustinloukkutyöryhmä.

Verotuksen asiantuntijatyöryhmän tehtävänä oli tarkastella yritysverotuksen nykyistä tasoa ja mallia kilpailukyvyn, talouskasvun ja tuottavuuden kannalta. Työryhmän keskeinen viesti on, että Suomen nykyinen yritysverojärjestelmä on kilpailukykyinen, eikä se ole syynä vuosikymmenen alkupuolen talouskasvun vaimauteen tai investointien vähäisyyteen. Yritysverotus ei siis ole työllistämisen tai investoimisen esteenä.

Työryhmä myös pitää verotuksen ennustettavuutta ja vakautta erittäin tärkeänä ja katsoo, että veromuutoksia pitää tehdä vain painavista syistä.

Työryhmän näkemys vastaa omaa käsitystäni siitä, että yritysverotuksemme laatu kestää kansainvälisen vertailun. Perustavanlaatuisia investointeja haittaavia vinoutumia ei ole.

Työryhmä käsitteli myös osinkoverotusta. Työryhmän ehdottamia kiristyksiä osinkoverotukseen en tule hyväksymään. Myös tässä ennustettavuus, kannustavuus ja pitkäjänteisyys ovat tärkeitä.

Työllisyystavoite voidaan saavuttaa vain useiden toimenpiteiden yhteisvaikutuksena. Siinäkin kokonaisuudessa verotuksella on oma merkityksensä. Kannustinloukkutyöryhmän raportin mukaan verotus ei kuitenkaan ole tehokkain tapa ongelmien purkamisessa. Tässäkin asiassa rakenteelliset muutokset vaikuttaisivat olevan ensisijainen ratkaisukeino. Päätösten aika on kehysriihessä.

## Hyvät naiset ja herrat,

Myös maamme ulkopuolella tapahtuu verotuksen kehitystä, johon meidän on tarvittaessa kyettävä reagoimaan.

- Yhdysvaltojen nykyjohto tavoittelee suurinta verouudistusta kolmeen vuosikymmeneen. Donald Trump on ehdottanut muun muassa yhteisöverokannan alentamista 35 %:sta 15 %:iin. Suunniteltuja veronalennuksia suurempana huolena pidän kuitenkin protektionismia, jota Yhdysvalloissa tavoitellaan myös verojärjestelmään tehtävillä muutoksilla. Viennistä riippuvaisena valtiona suomalaiset yritykset ja myös koko yhteiskunta ovat vapaakaupan esteiden lisäämisessä häviäjän asemassa. Jos rajoja laitetaan kiinni, henkisesti, fyysisesti tai kauppaa rajoittamalla, se avaa aina toisille mahdollisuuksia.

Viime viikon Eurooppa-neuvoston yksi viesti talouskeskustelussa oli, että halu vapaakauppasopimuksista neuvottelemiseen EU:n kanssa on merkittävästi kasvanut eri puolilla maailmaa.

- Myös Euroopassa on merkkejä verokilpailun kiristymisestä. Iso-Britannian yhteisöverokanta on vajaassa vuosikymmenessä alentunut kymmenellä prosenttiyksiköllä. Se alittaa Suomen yhteisöverokannan ensimmäistä kertaa tänä vuonna.

Iso-Britannian pääministeri on pitänyt esillä mahdollisuutta vieläkin rajumpaan laskuun brexitin yhteydessä. Myös Viro on keventämässä yritysverotustaan. Kiristyvän verokilpailun laineet ulottuvat meillekin.

Mitä edellä sanottu tarkoittaa Suomen kannalta? Ennakoitavuus ja johdonmukaisuus ovat hyvän verojärjestelmän ominaisuuksia. Muuttuvassa maailmassa ennakoitavuus on noussut yritysten toivelistan kärkeen.

Suomen on annettava yrityksille selkeän signaali siitä, että Suomi on jatkossakin valtio, jonne kannattaa investoida. Täällä kannattaa kasvaa ja työllistää. Hallitus on jatkossakin sitoutunut pitämään verotuksen kilpailukykyisenä ja kasvua tukevana.

## **Arvoisat kuulijat,**

Usein kuulee sanottavan, että ikääntyvä Suomi on myös vääjäämättä taloudellisesti taantuva Suomi.

Tämän ei tarvitse kuitenkaan pitää paikkansa. Uusimman tutkimustiedon valossa näyttää enemmän siltä, että nopeasti ikääntyvissä maissa talouskasvu on ollut verrokkimaita nopeampaa.

Ikääntyvät kansantaloudet ovat vastanneet vähenevän työvoiman haasteeseen hyödyntämällä entistä paremmin uuden teknologian ja uusien toimintatapojen tarjoamia mahdollisuuksia. Tuottavuuden parantaminen nousee entistäkin tärkeämmäksi taloudessa, jonka työikäinen väestö supistuu.

Uuden teknologian ja uusien toimintatapojen käyttöönotto edellyttää taloudellisen toimintaympäristön muokkaamista uudistumiselle suotuisaksi. Yksi taloudellista toimintaympäristöä keskeisesti määrittävä tekijä on verotus.

Verojärjestelmä ei ole koskaan valmis. Vaikka yritysverojärjestelmämme on tällä hetkellä kilpailukykyinen, niin sitäkin on sopeutettava ympärillämme tapahtuviin muutoksiin. Verojärjestelmäämme olisi pidemmällä aikavälillä kehitettävä paremmin vastaamaan suomalaisten yritysten taloudellisen toimintaympäristön muutoksia.

Esimerkkeinä toimintaympäristön muutoksista ovat osaamisen ja aineettomien investointien korostunut merkitys, liiketoiminnan digitalisaatio, alustatalouden ratkaisujen merkityksen kasvu ja Suomen aseman muuttuminen globaaleissa arvoketjuissa.

On kuitenkin syytä kysyä onko verojärjestelmämme parhaassa mahdollisessa asennossa tukemaan Suomen ja suomalaisten yritysten menestymistä pitkällä aikavälillä näiden muutosten keskellä? Meidän on valmistauduttava ja vastattava toimintaympäristön tuomiin haasteisiin. Sen pitäisi tapahtua pidemmän aikavälin uskottavalla suunnitelmalla. Siten taataan Suomen kansainvälinen kilpailukyky ja suomalaisten yritysten toimintaedellytysten varmistaminen myös tulevaisuudessa.

Strateginen johtaminen lähtee yhteisesti laaditusta visiosta Suomelle. Veropolitiikan tulee palvella osaltaan vision saavuttamista. Valitsimme hallitusneuvotteluissa askelmerkit verotuksessa tarvittaviin muutoksiin kuluvalle hallituskaudella.

Päädyimme myös siihen, että suuri verojärjestelmän remontti ei ole nyt itsenäisyytemme historian suurimpien uudistusten keskellä prioriteettimme. Sen sijaan tarvitsemme verotuksen tiekartan, jossa on määritelty Suomen oma verostrategia ja pidemmän aikavälin toimenpideohjelma sen toteuttamiseksi. Tällä tavoin voimme turvata kilpailukykyämme fiksusti kaiken muutoksen keskellä. Tekemistä siis jää tulevillekin hallituksille.